

Un professor de la URV tradueix per primer cop al català la reconeguda escriptora islandesa Auður Ava Ólafsdóttir

El treball de recerca lingüística de Macià Riutort ha permès la traducció directa de l'islandès de "La veritat sobre la llum"

Macià Riutort és especialista en història i fonètica de les llengües islandesa i alemanya | URV

"Si vols fer una bona traducció d'una novel·la, a banda de la traducció lingüística pròpiament dita, has d'explicar al lector les connotacions culturals del que passa al text original?, explica **Macià Riutort**, ?especialment quan es tracta de realitats culturals tan diferents, malgrat la proximitat?. Aquest **professor de la URV** és especialista en **història i fonètica de les llengües** islandesa i alemanya i la seva recerca ha permès que, per primera vegada, s'hagi traduït directament de l'islandès al català una novel·la de l'escriptora Auður Ava Ólafsdóttir (Reykjavík, 1958).

Es tracta de la seva darrera novel·la, **La veritat sobre la llum**, de l'editorial Club Editor, que narra la història de l'ofici de llevadora a Islàndia a través de la seva protagonista i dels papers que la tia-àvia de la protagonista, llevadora com ella, guardava al pis que li ha deixat en herència.

És habitual que les traduccions de novel·les de llengües com ara l'islandès al català, es facin primer a l'anglès o al francès, llengües en les quals ja existeixen diccionaris i sobretot, traductors. I després es tradueix la novel·la al català a partir de la versió anglesa o francesa. Aquest pas fa que

pel camí es perdin matisos i connotacions que formen part de la riquesa dels textos originals, però també informació rellevant sobre el context geogràfic i cultural, que cal explicar sense traïr el text ni reconvertir en nostres una fauna, botànica, orografia i cultura que sovint no tenen equivalències directes amb les pròpies de la nostra cultura?, argumenta Riutort.

Per exemple, l'islandès té molts termes per designar diferents tipus de tempestes i nevades perquè en aquesta llengua s'han creat paraules específiques per descriure la realitat climatològica d'Islàndia?, detalla Riutort, i un, com a traductor, es veu enfrontat a la tasca de traduir els diferents matisos d'aquesta rica terminologia a una llengua en la qual pràcticament només neva, plou, fa brusca i para de comptar?.

De la mateixa manera, hi ha tot un seguit d'accidents orogràfics que aquí no existeixen i als quals cal donar un equivalent adequat en la traducció. Un exemple podria ser el de les tubes, en islandès, *þúfur*, un terme que, com que no existeix en català, l'he hagut d'adoptar parcialment per a la traducció de *La veritat sobre la llum*?, exemplifica Riutort. Les tubes són uns bonys molt característics del paisatge islandès. D'aquí la importància de la investigació de Riutort, segons s'apunta des de la URV, qui és autor del primer **diccionari islandès-català**, necessari per poder interpretar i descodificar els textos.